

12. CEĻOJOŠA LATVIEŠU MĀKSLAS IZSTĀDE "ZĪMĒJUMI - 1973/74"

Komisijas kopvērtējums -

nepieciešamība sabiedrībai: MAZA

MĒRĶI

- Dot iespēju visiem latviešu māksliniekiem, neatkarīgi no dzīves vietas un pavalstniecības, piedalīties kopējā jaundarbu skatē.
- Dot iespēju plašai trimdas sabiedrības daļai iepazīties ar latviešu māksliniekiem un viņu jaunradi.
- Veicināt jaunu darbu rašanos, rīkojot izstādi, kas rosinātu un propagandētu latviešu mākslu un māksliniekus mūsu sabiedrībā un ārzemnieku aprindās.

SATURS

Latviešu gleznotāju, grafiku, tēlnieku, dailamatnieku, ilustratoru un karikatūristu kopēja zīmējumu, skiču, karikatūru jaundarbu skate.

PROJEKTA APRAKSTS

Š.g. novembra beigās Sanfrancisko notiks latviešu teātra dienas. Sarīkojuma programmā paredzēta latviešu mākslinieku izstāde kuru rīko Teātra dienu rīc. komiteja, priekšsēdis Gvido Augusts.

Mākslinieki tiks aicināti iesūtīt neramētus darbus, kas drastiski samazinās tiešos darba sagatavošanas un pārsūtīšanas izdevumus māksliniekiem. Izstādes paziņojumi tuvāko dienu laikā tiks izsūtīti visiem zināmiem māksliniekiem ASV, Kanadā, Austrālijā un Rietumeiropā. Skates izvērtēšana būs pieaicināta speciālistu žūrija.

Ja Latviešu Fonds piešķirtu zemāk minēto summu, tad žūrijkomisija no iesūtītiem materiāliem, izstādes laikā, varētu veidot 75-100 darbu izlasi, kuru izstādes rīkotāji sagatavotu kā ceļojošu izstādi. Šī izstāde būtu LF protektorātā jeb arī sauktos "Latviešu Fonda rīkota mākslas izstāde", un apceļotu latviešu centrus, kur rastos izstādei sarīkotāji, ASV, Kanadā, Austrālijā un varbūt arī Vācijā, Anglijā, Zviedrijā u.c.

Piezīme: Ja žūrijkomisijas vērtējumā mākslas skate no iesūtītiem darbiem neattaisnotu pašreizējās cerības, tad uz tās ieteikuma varētu lūgt atsevišķus māksliniekus sniegt papildus darbu klāstu, jeb arī ceļojošās izstādes rīkošanu atsaukt.

SAIMNIECĪBA

Lai Sanfrancisko teātra dienu izstādes izlasi pārvērstu par ceļojošu darbu skati, kopējos izdevumus lēšu uz apmēram \$800, no kuriem daļu būtu iespējams Fondam varbūt arī atmaksāt.

Tuvāka informācija pie:

Gvido Augusta / 322 Silvia Dr., Los Altos, Calif. 94022

13. LATVIJAS VĒSTURES MĀCĪBAS GRĀMATA

Komisijas kopvērtējums -

nepieciešamība sabiedrībai: LIELA

PAMATDOMA

Latviešu skolām trūkst labas Latvijas vēstures mācības grāmatas. Iepriekšējie izdevumi ir vai nu šodienas apstākļiem un vajadzībām novecojušies, jeb arī tie ir izpārdoti. Latvijas vēsture ir ļoti nepieciešams un nozīmīgs mācību priekšmets. Tā dod mūsu skolu jaunatnei un nākošajiem latviešu politiskās un sabiedriskās dzīves trimdā vadītājiem vajadzīgo perspektīvi un zināšanas latviešu tautas likteņgaitās.

Lai iespējami efektīgāk varētu šo svarīgo priekšmetu pasniegt un mācīties, Izglītības birojs ir iecerējis sagādāt ne tikai jaunas pamatskolu un vidusskolu kursu vēstures grāmatas, bet arī interesantus un piemērotus palīgglīdzekļus un uzskates materiālus (darba burtnīcas ar zīmējumiem, kartes un skaņu lentas).

MĒRĶIS

- Lai gan vēstures grāmatas ir ļoti vajadzīgas kā pamatskolām, tā vidusskolām, šobrīd steidzamākā prioritāte ir manuskripta sagāde vidusskolām.

DARBA VEICĒJI

Izglītības birojs jau ilgāku laiku meklē autorus jaunajiem vēstures grāmatu manuskriptiem. Ir ievadītas sarunas ar vēsturniekiem Andersonu (Kalifornijā), Dukātu (Ņujorkā) un Grīnvaldi (Mičigānā). Kaut arī pastāv lielas cerības, ka viens jeb vairāki no šiem vēstures speciālistiem uzņemsies grāmatas sarakstīt, konkrētu nolīgumu šajā lietā līdz šim nav izdevies panākt.

Visas minētās personas, protams, ir iesaistījušās dažādos ikdienas darba pienākumos. Domājam, ka ja būtu iespējams piedāvāt kaut vai nelielu autora honorāru, tad varētu panākt ne tikai drīzu galīgo vienošanos, bet arī pasteidzināt manuskriptu nobeigšanu.

Atbildīgais darba veicējs:

ALA's Izglītības biroja vadītājs Prof. Uldis Inveiss /
21745 Hillcrest Dr., Waukesha, Wisc. 53186

SAIMNIECĪBA

Diemžēl, Izglītības birojam autoru honorāriem līdzekļu nav. Tālab laipni lūdzam Latviešu Fondu attiecīgi izvērtēt šo latviešu skolu vajadzību un piešķirt vēstures grāmatas vidusskolām autora honorāram \$1,500. Šis manuskripts būtu uzrakstāms vēlākais līdz 1975.g. 1. maijam.

14. JĀŅA RUDZĪŠA RAKSTI

Komisijas kopvērtējums -
nepieciešamība sabiedrībai: VIDUVĒJA

PAMATDOMA

Jāņa Rudzīša devums latviešu literatūras vēsturē un kritikā visiem, kam kāds sakars ar latviešu literatūru, zināms. Viņa darbi, izņemot grāmatas Raiņa ritmi un Spīdola Nāves salā, izkaisīti gan Latvijas neatkarības laika, gan emigrācijas periodikā - žurnālos un avīzēs, kas grūti sameklējami un no kuriem daļa saglabājusies tikai nedaudzos eksemplāros. Arī pašas Latvijas neatkarības laikā apcerētās grāmatas tagad gandrīz neiespējami dabūt.

Tā ka emigrācijā, sevišķi pirmajos pēckara gados, J. Rudzītis ir apcerējis gandrīz katru iznākušo grāmatu, viņa raksti dod sīku ieskatu latviešu literatūrā, un satur vērtīgu materiālu ne tikai latviešu literatūras vēsturniekiem un pētniekiem, bet arī latviešu valodas skolotājiem, sevišķi ievērojot faktu, ka Jānis Rudzītis aizvien ļoti lielu vērību pievērsis tīras latviešu valodas saglabāšanai. Literatūrzinātnieki par ļoti nozīmīgiem atzīst J. Rudzīša metriskos pētījumus, it īpaši tālab, ka metrikas nozarē latviešu literatūras zinātnē jaunu darbu radies ļoti maz.

MĒRĶIS

- Saglabāt nozīmīga latviešu literatūras kritiķa darbus un reizē sagādāt rokas grāmatu literatūras vēsturniekiem, pētniekiem un latviešu valodas skolotājiem.

SATURS

Grāmatā paredzētas apm. 800 lappuses:

1. Recenzijas 1935-1944
2. Recenzijas 1946-1970
3. Apceres par atsevišķiem rakstniekiem (Kr. Barons, L. Bērziņš, Virza, Rainis, Aspazija, Jaunsudrabiņš, T. Zeiferts, J. Grīns, E. Ādamsons, Andrejs Eglītis).
4. Apceres par teorētiskām problēmām literatūrā un kritikā
5. Metriski pētījumi
6. Raksti par latviešu literatūru okupētājā Latvijā
7. Bibliografija

DARBA VEICĒJA

Grāmatu sakārtojusi fil.mag. rom. Ofelija Sproģere-Jansone, tulkotāja, kritiķe un recenzente (raksti Daugavā, Sējējā, Brīvajā Zemē, Tēvijas Sargā, Ceļa Zīmēs, Laikā, Latvijā, u.c.), kuras rediģēto Jāņa Rudziša rakstu izlasi "Starp provinci un Eiropu" 1972.g. godalgojis Ziemeļamerikas latviešu kultūras fonds. Strādā par l. asistenti Uppsālas universitātes bibliotēkā.

Adrese: Täljstensväg. 3A, 2 tr., S-75240 Uppsala, Sweden.

SAIMNIECĪBA

• Manuskripta tehniskā sagatavošana (rakstu apzināšana un iegūšana, korespondence, novilkumi, mašīnraksts)	\$ 600.
• Papīrs un iespiešana	4,000.
• Iesējums	120.
• Salikums un korektūra	5,000.
	\$9,720.

No subskribentiem un grāmatas pircējiem cer ievākt apm. \$6,000. Grāmatas sastādītāja strādājusi bez kāda atlīdzinājuma. No Zviedrijas organizācijām nav nekādu cerību pabalstu saņemt.

No LF vēlas saņemt \$3,000 kā neatmaksājamu piešķirumu. Gadījumā, ja nav iespējams pilnu summu piešķirt šogad, piešķirumu varētu sadalīt - \$2,000 šogad un \$1,000 nākamajā gadā.

Piešķirums vajadzīgs tieši šogad tāpēc, ka sakarā ar inflāciju, papīra cenas un iespēšanas izdevumu strauju pieaugšanu Ziemeļblāzmas apgads, kas uzņemies grāmatas izdošanu, nav drošs, ka pēc gada vai diviem vispār vairs varēs kādu grāmatu izdot.

15. ILUSTRĒTS LATVIEŠU MĀKSLAS PĀRSKATS ("SLIDE-TAPE PRESENTATION")

Komisijas kopvērtējums -
nepieciešamība sabiedrībai: VIDUVĒJA

PAMATDOMA

Latviešiem svešumā, sevišķi latviešu jaunatnei, vajadzīgs ilustrēts pārskats par latviešu mākslas attīstību. Materiālu iemeslu dēļ, šādu grāmatu trimdā nav iespējams iespiest.

MĒRĶIS

- Sastādīt ilustrētu pārskatu slīdītēs, par latviešu mākslas vēsturi, kuru varētu lietot latviešu skolās, semināros, Divreizdivi nometnēs u.t.t. Paskaidrojošo tekstu ierunātu skaņu lentē, kā arī iespiestu un to varētu tulkot arī citās valodās.

SATURS

- Mākslas pārskatu veidos 6 ilustrētas lekcijas, katra 30-40 min. gara.
- Katrā lekcijā būs: - ilustratīvais materiāls - slīdītes
- skaņu lente (synchronizēta ar attēliem), un
- paskaidrojošais teksts (gadījumā, ja lieto-tāju rīcībā nebūtu skaņu lentu aparāta.)
- Projekts iecerēts realizēt gada laikā.

DARBA VEICĒJI

Projekta autors: Dr. Pāvils Cakuls, ilggadīgs darbinieks, Jaunās Gaitas techn. līdzstrādnieks. Adrese: 40 Price Ave., Hamilton, Ont.

- Ilustrējošās slīdītes (150-250) un skaņu lentes izgatavos Gvido Augusts, kura lekcijas par mākslu ir guvušas plašu atsaucību.

- Lekcijas tekstu pavairošanu veiks Jaunās Gaitas redakcija Kanadā.
- Ilustrētās mākslas vēstures izplatīšanu uzmemas vai nu Latviešu Fonds vai kāda latviešu organizācija, pēc LF norādījumiem.

SAIMNIECĪBA

- Slīdītes, skaņu lentes, brošūras (teksts), ceļa izdevumi gleznu fotogrāfēšanai, slīdīšu kopiju sagādei, sarakstai, u.t.t.
- Kopā nepieciešamie izdevumi - \$1,000, ko lūdz no LF kā aizdevumu.

16. STIPENDIJAS RAKSTNIEKU NEDĒLAI 1975.G.

Komisijas kopvērtējums -
nepieciešamība sabiedrībai: MAZA

PAMATDOMA

Kad vācu rakstniekiem pēc 2. pasaules kara vairs nebija sava ģeografiska centra, kur koncentrētos radošais darbs, viņi nodibināja "Gruppe 47", lai ar tās palīdzību, regulāri tiekoties, aizstātu ģeografiskā centra trūkumu. "Gruppe 47" nopelni pēc kara vācu literatūras atplaukšanā Rietumvācijā ir neapšaubami.

Latvijā bija un ir rakstniecības centrs - Rīga, un nav jāargumentā, cik tas svarīgs, pat neaizstājams latviešu rakstniecības attīstībai Latvijas brīvības gados un arī tagad. Trimdā šāda centra nav bijis un nebūs, bet diemžēl nav bijusi arī sava "Gruppe 47", nav bijusi sava regulāra tikšanās, kas stimulētu radošo darbu. Līdz šim rakstnieki tikušies privāti, sarīkojumos vai uz īsāku laiku nelielās sanāksmēs ar ierobežotu dalībnieku sastāvu skaita un ģeografiskā ziņā. Šis varētu būt viens iemesls, kāpēc trimdas rakstniecība iepretī Latvijas rakstniecībai sāk pamazām zaudēt savu vitalitāti. RN 1975 ir mēģinājums konkrētā veidā to atkal atjaunot. No pirmās RN izdošanās atkarīgas nākotnes iespējas līdzīgas sanāksmes rīkot regulāri dažādās pasaules malās.

MĒRĶIS

- Pirmo reizi trimdā uz ilgāku laiku pulcināt kopā latviešu rakstniekus radošam nākotnes darbam.